

Erkenningsnummer P 802006

België-Belgique

P.B.

3190 Boortmeerbeek

2/3954

Alpaidis

Tijdschrift voor Heemkunde Folklore en Oudheidkunde

Nieuwsblad van de Hoegaardse Biergilde 'Die Edele Orde van den Moutstock'

Anno LI nr. 200 3/2015

driemaandelijks september, oktober, november 2015

Afgiftekantoor 3190 Boortmeerbeek

UITNODIGING

De Hoegaardse Heemkundige Kring nodigt u uit op
vrijdag 25 september om 19:30u
in de raadzaal van het gemeentehuis
voor de viering van Pierre Celis, 50 jaar brouwer.

Verschillende sprekers: **Christine Celis, Raymond Billen,**
Christian Hennuy en Miel Mattheus zullen een facet
uit de loopbaan van de brouwer schetsen.

Het geheel wordt muzikaal opgeluisterd door Hoegaardier
en componist **Jeroen D'hoë.**

Met steun van

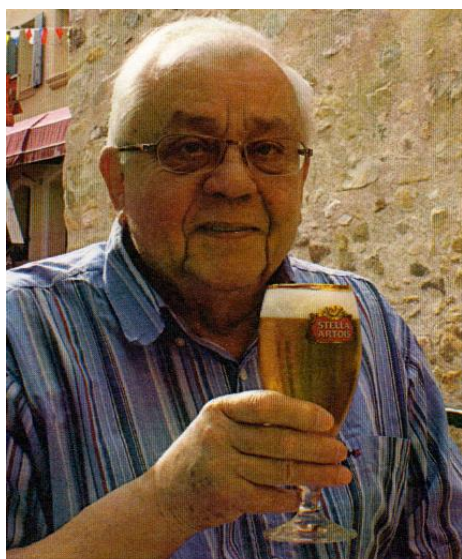
Bij het overlijden van Eric Saelmaekers (1942-2015)

Erik Saelmaekers is op 73-jarige leeftijd na een slepende ziekte overleden. De uitvaart gebeurde in de grootste intimiteit.

De Heemkundige Kring 't Nieuwhuys biedt aan Flor, de kinderen, zijn moeder en de familie haar diepste blijken van medeleven aan bij het verlies van hun dierbare.

<p>De harde uitzichtloze strijd is gestreden De tijd staat stil</p> <p>Erik SAELMAEKERS</p> <p>° 28 februari 1942 † 19 juli 2015</p> <p>leraar aan het KTA St.-Truiden</p> <p>Flora STELS, Germaine BOLLEN, Tom en Maria SAELMAEKERS-VAN CLEEMPUT, Henryk, Nina, Malinka, Jarek, Elke SAELMAEKERS, Hans SAELMAEKERS, hebben in intieme kring afscheid genomen.</p> <p>Rouwadres: Nerm 163, 3320 Hoegaarden</p>	<p><i>Egidius waer bestu bleven</i></p> <p><i>Mi lancet na di gheselle mijn</i></p> <p><i>Du coors die doot du liets mi tleven</i></p> <p><i>Dat was gheselschap goet ende fijn</i></p> <p><i>Het sceen teen moeste ghestorven sijn</i></p>
--	---

Erik was de zoon van Albert Constant Saelmaekers (Meldert 22.07.1918-Elsene 12.08.1945), bediende, die in Hoegaarden trouwde op 09.08.1941 met Bollen Germaine (Hoeg.19.05.1920)

Overgrootouders langs moederskant:

Bollen Servais x Vandermolen Marie Thérèse
(beiden van Hoegaarden)

Grootouders langs moederskant

Bollen Germain (Hoeg. 12.06.1890), machinist bij de spoorwegen¹ x Hoeg. 09.04.1921 Wallens Colette (Hoeg. 15.10.1892), dochter van Lambert en Laurent M.J.

Grootouders langs vaderskant

César Jos. Saelmaekers (11.03.1890) en Vanautgaerden Marie Eulodie (04.06.1889) beiden geboren en landbouwers te Meldert

Erik Saelmaekers was tijdens zijn beroepsleven leraar plastische kunsten in Sint-Truiden. In 1973 kwam de familie te Hoegaarden wonen, zijn geboorteplaats.. Hij werd al zeer vlug ontdekt door Frans Huon, sinds 1970 gemeenteraadslid, vanaf 1976 schepen van cultuur en naderhand burgemeester van Hoegaarden. Deze laatste had grootse plannen met zijn gemeente, zijn monumenten, zijn cultuur en zijn bier. Voor de monumenten en de cultuur was het de burgemeester een zegen om Erik te kunnen inschakelen in zijn werkcomité dat met een

¹ Wonend te Groot-Overlaar

enorm succes als resultaat ‘*Hoegaarden 1000*’ voorbereidde en vierde in 1981. Er werd een grote tentoonstelling over de bewoningsgeschiedenis opgezet en een millenniumstoet trok de grote massa.

In 1982 groeide hieruit de Hoegaardse Heemkundige Kring, met Erik Saelmaekers als voorzitter en een jaarlijks tijdschrift of publicatie. Samen met een werkcomité werd zo een lijvige geschiedenis van Meldert uitgegeven in 1985. Nog twee andere grote publicaties: ‘De calvarie van Rommersom’ en een studie over ‘Hoksem en zijn Kapittel’ volgden.

Voor de publicatie over Meldert werd de kring beloond met de Anton Bergmannprijs en werden Erik en zijn bestuursleden opgenomen in de Orde van Sint-Gorgonius in 1985.

Deze kring die tien jaar bestaan heeft zorgde niet alleen voor drie mooie studies, zij deden ook enorm veel archeologisch veldwerk, zoals de opgravingen in de Kluis en op de Blotenberg en de zoektocht naar het materiële verleden van de kapel van Rommersom en niet het minst de studie en herstel van de *donjon* te Meldert.

Vanaf 1991 begon de kring steeds nauwer samen te werken met onze Heemkundige Kring ’t Nieuwhuys, al opgericht in 1965. Uiteindelijk bleef er slechts onze heemkring over, waarvan Erik nog altijd bestuurslid was en verder werkte, met hetzelfde enthousiasme, aan de zorg voor onze plaatselijke culturele rijkdom.

Voordrachten geven en rondleidingen verzorgen om plaatselijk erfgoed in de kijker te zetten was één van zijn favoriete acties en dienste van de gemeenschap

Als bestuurslid van de Heemkring ’t Nieuwhuys was hij een drijvende kracht achter de tentoonstelling over de eerste wereldoorlog in 1998 samen met Jan Degeest; richtte hij de museumplaatsen in op verdieping en zolder van het Kapittelhuis; was hij zeer actief in de structuur en de werking van de Tuinen van Hoegaarden. Tenslotte gaf hij de eerste impuls aan het digitaliseringswerk van ons erfgoed, zowel openbaar als particulier, en was hij het die de eerste contacten legde met het gemeentebestuur om een archiefplaats te verwerven in het gemeentehuis.

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Bij het nummer 200 van ons tijdschrift: 1965-2015

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Wat wij nu de heemkundige kring Museum 't Nieuwhuys noemen, met als tijdschrift Alpaidis (met of zonder trema op de i), was in de beginperiode gewoon Heemkundige Kring, met als uitgave *Periodieke Uitgave Heemkundige Kring* (1965). Deze vereniging werd opgenomen in de VZW 't Nieuwhuys in de loop van het jaar 1967 (Bijlagen Belgisch Staatsblad 23 februari 1967, wijzigingen aan de statuten van 1964). De opname geschiedde in het brede kader van de "*Vrienden van 't Nieuwhuys*", zonder dat er uitdrukkelijk melding wordt gemaakt van de heemkundige kring. Dat dit zo geschiedde is vooral het gevolg geweest van de grote passie voor het familiale Hoegaardse verleden door de familiegilde Van Nerum in het algemeen en door Hubert Van Nerum in het bijzonder. In 1960 herrijst de familiegilde van de Van Nerums met de publicatie van o.a. het maandelijkse tijdschrift *Familieschoon* (1960-). De man achter deze gilde en de uitgever van het tijdschrift is Hubert Van Nerum (1923-1994). In 1965 openen zij in het goed van Julien Van Nerum zaliger, het museum 't Nieuwhuys (1965-2001), na reeds in 1963 een succesvolle tentoonstelling te hebben gehouden in de zaal Pax. De aanpassing van deze woonst tot museum en de inrichting ervan heeft geleid tot een grotere betrokkenheid van de Hoegaardse gemeenschap. Ook niet familieleden en wijzelf gingen meedoen, waardoor de interesse voor de geschiedenis van de andere families en van de gemeente groeide. Twee factoren die daarbij een niet te onderschatten rol speelden is de uitgave van de *Geschiedenis van Hoegaarden* door priester-Hoegaardier Jef Vander Velpen in 1959 en de medewerking van het toenmalige Jong-Davidsfonds-Hoegaarden, waar wijzelf ook lid van waren. Onze studies Moderne Geschiedenis en de ontdekking van verborgen documenten in de kelders van 't Nieuwhuys zijn zoveel andere elementen in het ontstaan van de heemkundige kring in en rond 't Nieuwhuys. Die officiële opname met naam en toenaam in de structuur van de VZW 't Nieuwhuys zal pas gebeuren eind 1995. Vanaf dan ziet de structuur er als volgt uit en zal de heemkundige kring ook tenvolle tot zijn recht komen:

Leeswijzer voor Alpaidis

De eerste jaargang bestaat uit de eerste vijf nummers, vanaf het zesde nummer verschijnt ons tijdschrift trimestrieel.

Voor Alpaidis werd er in 2005 een inventaris uitgegeven: **Beter één vogel in de hand dan tien in de lucht Veertig jaar+1 Heemkunde en heemkundig tijdschrift te Hoegaarden 1965-2005, Beredeneerde inhoud, aangevuld met een Hoegaardse bibliografie**

(Als de benaming van het tijdschrift verandert wordt dit aangegeven na het jaar van verschijnen, het volgnummer en de jaargang.)

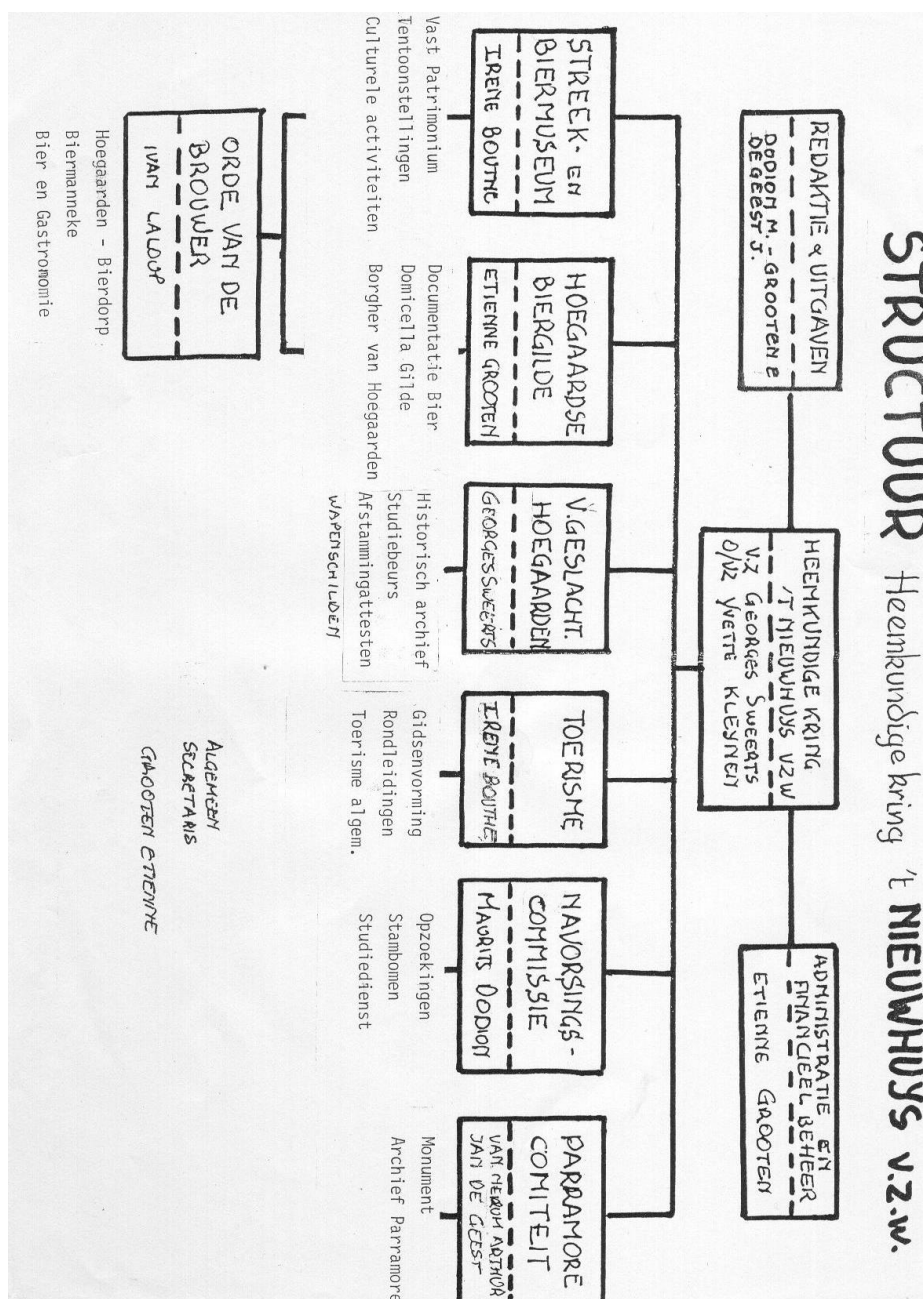
(Met het eerste nummer van het jaar 2003, het nummer 150, begint de 39ste jaargang van Alpaidis en hernemen we niet de 38ste jaargang, zoals foutief wordt aangegeven in ons tijdschrift. Dit betekent dat de volgende jaargangen telkens één jaargang achter lopen.)

Vanaf het nummer 7 verschijnt er soms een kultuurkrant en/of informatieblad als bijvoegsel bij Alpaidis.

De volledige collectie, zoals ook die van *Familieschoon* en bijkomende periodieke uitgaven, en alle verschenen nummers van 't *Moutstockje*, zijn ondergebracht in ons archiefdepot in het Hoegaardse gemeentehuis.

Familieschoon verschijnt tot en met heden sinds 1961 en publiceerde reeds 4.000 pagina's genealogie en geschiedenis van Hoegaardse families en/of families van Hoegaardse afkomst/of Hoegaardse verbondenheid.

't *Moutstockje* verscheen trimestrieel vanaf juli 1986 tot en met eind 2010, van nummer 1 tot en met 98.

Vanaf eind 2006 is de naam *Heemkundige kring 't Nieuwhuys* gewijzigd in **Hoegaardse Heemkring 't Nieuwhuys**

**Uit het familiealbum en Hoegaardse souvenirs van
Z.E.H. Jan Vandervelpen, onze pastoor-deken 1975-2002**

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Vóór zijn komst te Hoegaarden

Moeder Maria Gemin

Ouders
aan zee

Priesterwijding 23.07.1950
door Kard. Van Roey

Vader Jozef

De dag van zijn eerste H. Mis in zijn parochiekerk te Waanrode (1950)

De familiefoto met vooraan de nieuwe priester tussen zijn vader en zijn grootmoeder Theresia Torbeyns; de derde van rechts op de eerste rij is zijn oudere broer en ook priester Evrard Vandervelpen, toen onderpastoor te Tienen

Pastoor-deken te Hoegaarden (dekenij van 1964 tot 2002), de hoogtepunten zoals hij ze zelf in herinnering bracht in 2009 in de uitgave 'Hoegaarden, Kerk en brouwers', uitgegeven bij 250 jaar nieuwe St.-Gorgoniuskerk

En op 28 september 1975 was de inhaling te Hoegaarden

Een stralende glimlach die mensenkennis nauwelijks verbergt en die innemend is

*1975 alert achter de micro
Vraag maar op, ik luister
En ben hier vastbesloten*

*1975 wandelend door
Hoegaarden oprecht
En stralend*

*in de 21ste eeyw
nog altijd alert
en innemend*

De nieuwe deken van Hoegaarden, de Tiense deken, de burgervaders en de gemeenteraadsleden/schepenen, de kerkfabriek, zij zijn vandaag allen ogenschijnlijk door de voorzienigheid beschermd en samen met de guitige glimlach van de nieuwe parochieherder ondergaan ze het druilerige weer;

Maar zijn toekomstige parochianen zijn blijkbaar nog niet zo overtuigd en hebben toch maar hun regenscherm opengetrokken ... een echte Hoegaardier wacht af en neem t het zekere vóór wat nog onzeker is en moet blijken.

En dit is zijn terugblik op de periode 1975 – 2002, als pastoor-deken van Hoegaarden en zijn toekomstwens

Kerkgebouw en parochie vormen samen één geheel. Daarom enkel bedenkingen bij de laatste jaren nog fris in het mensengeheugen van de laatste pastoor-deken nog inleven.

Toen bisschop Schoenmaekers mij naar Hoegaarden zond in augustus 1975 om daar op 28 september geïnstalleerd te worden door deken Oberge van Tienen, vond ik daar dankzij mijn voorganger Deken Vanderhasselt en de twee onderpastoors L. Aerts en L. Vanderheyden een parochie, up-to-date volgens de richtlijnen van het concilie, en goede basis om verder op te bouwen. De twee medepastors hebben de drempel, van de kerk zeer laag gehouden, volksvriend als ze waren, iedereen mag zich thuis voelen in de kerk en in het parochiecentrum. Ze zijn in Hoegaarden gebleven, de heer Vanderheyden tot 15 augustus 1978, aangesteld als pastoor te Bunsbeek, E.H. Aerts tot maart 1983, toen aangesteld als pastoor van Hoeleden en Stok.

Een parochie is een gemeenschap van alle gedoopten die samenkomen in een kerkgebouw

om te vieren en God te eren en vanuit de liefde van hun Godsontmoeting te leven in de wereld en zo het 'Rijk van God' vanuit de menswording van Christus op te bouwen in de kracht van de H. Geest. Daarom is er een voortdurende wisselwerking tussen kerk en wereld. God nodigt ons uit, 'Hij heeft ons het eerst bemind' zegt de evangelist Johannes, en Hij heeft zijn liefde gegeven in zijn Zoon Jezus. Die staat centraal in onze vieringen en in de sacramenten, de liefde stroom in Jezus begonnen, en door de H. Geest en de Kerk verspreid over de hele wereld, maar God vertrouwt het toe aan mensen. Daarom werd er steeds veel aandacht besteed aan de liturgische vieringen.

Voor het kerkgebouw en de accommodatie was er een goed functionerende Kerkraad en ook een goede verstandhouding met de gemeente. De gemeente was opdrachtgever voor het restauratiedossier van de kerk in 1977, vernieuwing van het dak en de ramen, voor de schilderwerken van de kerk in 1980; en voor de restauratie en inrichting van de beschermde ruimte onder de toren in 1992. Daaraan werd gewerkt van de maand mei tot oktober. Die en er zijn acolieten of misdienaars om te dienen. Zo was er een lijst met lectoren voor alle vieringen van het weekend, aanvankelijk was dat en zaterdagavondmis en 's zondags drie vieringen, twee in de kerk en één in Hauthem, in de jaren tachtig herleid tot drie vieringen. Belangrijk voor een goede viering is ook muziek en zang, een zangkoor en samenzang van allen.

beveiliging moest klaar zijn begin november om als voorbeeld te fungeren voor een internationaal congres voor beschermde monumenten. Een mooi verzorgde kerk is ook een teken van een levende parochiegemeenschap in dienst van God, en een uitnodiging tot mooie vieringen. Dit is geen zaak van de priester alleen maar van heel het volk. In een viering gaat een priester voor, maar hij wordt bijgestaan door lectoren, die doen de lezingen en de voorbeden,

In januari 1976 werd het koor uitgebreid met veel nieuwe leden in voorbereiding van de priesterwijding van Joris Hardiquet in mei 1976, de huidige deken van Tienen. Op dat elan is dit koor verder gegaan met vertrekkers en nieuwkomers tot het huidig koor dat de feestdagen, de gewone zondagen en de lijkdiensten mee verzorgt tot de huidige dagen. Om mensen daartoe te vormen in geloofsleer was er ieder jaar bij het begin van de veertigdagentijd een bezinningsavond in het parochiecentrum. Van in het jaar 1995 richtten we ook de bijbelavonden in onder leiding van de catechesedienst met Luc Devisscher. Bij het begin van het liturgisch jaar voor de Advent, ieder jaar van 1996 tot 2002, de vier evangelies, vervolgens de Handelingen, twee brieven van Paulus en tenslotte de grote profeten.

Zo kwam er een feitelijke parochieraad die vier- of vijfmaal per jaar samenkwam om de sterke

Bij de priesterwijding
van Joris Hardiquet

tijden voor te bereiden in september voor de jaarplanning, in november om de Advent en Kerstmis, einde januari voor de veertigdagentijd en Pasen, en in juni voor de volksfeesten en evaluatie van het werkjaar. Daar wa telkens een liturgisch vormend deel en een sociaal deel. Voor de liturgie vonden wij inspiratie in het bisdom Hasselt, voor uitbeelding in de kerk en teksten. Voor het sociale was er inspiratie in de dienst van welzijnszorg en broederlijk delen. Zo deden wij sporadisch ook aan catechese voor volwassenen, en werd het gelovig en sociaal aspect van welzijnszorg en broederlijk delen, de advent en de vasten belicht. In 1980 zijn we ook gestart met gezinsvieringen om de kinderen meer te betrekken in de eucharistieviering, ouders en kinderen samen, met teksten aangepast aan kinderen en andere teksten voor de ouders. Liedjes werden voorbereid in de catechese en in de school, aangepast aan de bijzondere tijd van het jaar: oktober missiemaand, november Allerheiligen,

december advent, kerstmisviering met kinderen, nachtviering met jongeren, Driekoningen met sterzangers, Lichtmisviering met kinderzegen, maart Broederlijk Delen, vakantieviering.

Voor de gezinsvieringen was er een goede samenwerking met de scholen. Zij werden voorbereid en opgesteld door de catechist van de gemeenteschool en leerkrachten van de vrije basisschool van Mariadal samen.

Ook catechese was zeer belangrijk. Een catechesegesprek met de ouders voor de doop van hun kinderen. De kinderen voor de eerste communie werden, naast de schoolcatechese, vooral in de parochie voorbereid door catechisten en met inschakeling van de ouders zelf in de voorbereiding thuis, zo werd heel het gezin erbij betrokken.

Voor catechese waren de oudervergaderingen heel belangrijk, vooral voor het Vormsel, daarvoor werden drie oudervergaderingen ingericht: één voor het eerste jaar catechese, één bij het begin van het tweede jaar voorbereiding en één voor de viering zelf. Daar werd meer tijd besteed aan groepsgesprek dan aan praktische mededelingen, die werden per brief gedaan. Aan de vieringen van Eerste Communie en Vormsel werd veel aandacht besteed als bekroning en ook weergave van hun catechese.

Vanuit de viering en de catechese worden mensen in de wereld gezonden om ‘Gods liefde zichtbaar te maken’ er een menselijke gestalte aan te geven. Dat is de zending na iedere viering en van ieder sacrament. In 1976 waren er een paar zieken met vakantie in Zandhoven. Met enkele mensen die daar iets voor voelden zijn we die gaan bezoeken en toen is de idee gegroeid om met een ziekenzorgkern te beginnen. Onder impuls van Vankrunkelsven van Ziekenzorg C.M. Leuven zijn we dan gestart, met een paar studienamiddagen in Oplinter, dat zullen de oudsten zich nog herinneren. Met heel veel gaande en komende medewerkers en kernleden gaat ziekenzorg nog steeds verder in de parochie en bereiken we toch een honderdtal zieken voor een bezoek, een klein attentie met Kerstmis en Pasen en de jaarlijkse parochiale ziekendag met algemene ziekenzalving voor wie het wensen.

Het parochiecentrum heeft een grote betekenis in de parochie voor het sociale leven. Belangrijk is een goed parochiecentrumbestuur, met begeleiding van de twee medepastors Aerts en Vanderheyden. Gelukkig zijn er steeds mensen geweest die vele uren hebben gewerkt en zorg hebben besteed aan de infrastructuur, belangrijk voor een fijn onthaal voor alle vormingsactiviteiten en parochiale verenigingen: ziekenzorg, catechese, gepensioneerden Okra, K.A.V., Chiro, Toneel Talia, Het genootschap van de XII Apostelen.

Het parochiecentrum is ook een ontmoetingscentrum waar mensen van de parochie rustig kunnen genieten van samenzijn en soms ook eens samen op eis gaan. Zo ging in 1977 een groep samen met de twee medepastors op bedevaart naar het Heilig Land. Uit die bedevaart groeide een gebedsgroep van gelovigen die één avond in de week samen komen om te bidden.

Sociaal belangrijk is ook het A.C.V. Die heeft als proost, voor heel de gemeente met de deelgemeenten pater J. Kerkhofs van de Aalmoezeniers van de Arbeid en zij hebben als lokaal de pax, waar ook de harmonie V.M.L. vergadert, die ook zeer goed meewerkt met de parochie voor processies en sommige vieringen in de kerk.

Einde 1970, begin 80 werden er grote verbouwingen gedaan aan het parochiecentrum, volgens plan van architect Nicolaes en onder leiding van priester Aerts, met subsidie voor speelpleinen van de Vlaamse gemeenschap. Daarvoor werden er grote volksfeesten gehouden met medewerking van alle organisaties en werkgroepen. Aan die feesten was ook een reuzentombola verbonden, waarvoor tombolalotjes verkocht waren van deur tot deur in heel de parochie. Het was een deugddoend succes voor de parochie, een hartelijke samenwerking.

Voor ‘kerk in de wereld’ mogen wij de verschillende kapellen niet vergeten. Zij liggen verspreid over heel het dorp, toegankelijk voor burens en voorbijgangers die even tot rust willen komen. De Sint-Antoniuskapel in Nerm, nieuw gebouwd

door de gemeente in 1976 (ingehuldigd 1978), waar we op de tweede Pinksterdag elk jaar een viering hebben.

Nostalgisch zicht op het kapelleken van Troost

De kapel van O.L. Vrouw Troost in Elst, mooi gerestaureerd in 1984, waar we elk jaar een viering hebben in de meimaand, en de Sint-Rochuskapel in het klooster Mariadal in Overlaar, mooi gerestaureerd, maar gebouwd door de paters Bogaarden in de 18de eeuw.

In de Stoopkensstraat is er de kapel van het Heilig Hart, waar we elk jaar een viering hebben op de feestdag van het Heilig Hart. Speciaal vermeld blijft de grote Sint-Catharinakapel van Hauthem, een mooie gotische kapel van de 15de – 16de eeuw waar men op bedevaart gaat voor de H. Catharina. Toen er nog twee medepastors waren, was daar elke week en zondagsviering, bij tekort aan priesters kan dat nu niet meer. Nu vieren we nog ieder jaar het wijdingsfeest van de kapel met een eucharistieviering en processie op de eerste zondag van mei en het feest van de H. Catharina op 25 november.

Buiten de processie in Hauthem was er in de zeventigerjaren ook nog de jaarlijkse sacramentsprocessie, met de groep paters Bogaarden, de groep Sint-Gorgonius en de martelaren, de Lourdesgroep met Maria en

Bernadette, Jezus en Sint-Jan en dan de hele Rozenkrans met het Mariabeeld, de harmonie, de kruistocht, de apostelen, het Heilig Sacrament en de organisaties. Na verscheiden jaren niet uitgaan wegens de regenen anderzijds omwille van te weinig eerbied in de straten en de praktische moeilijkheden van het drukke verkeer in de Tiensestraat is de processie in 1996 vervangen door een plechtige viering van het H. Sacrament in de kerk.

Wat we speciaal zullen onthouden van de jaren 1975 – 2002 is vooreerst de Palmzondagviering met het Palmzondagbeeld van Christus op de palmezel, het Genootschap van de XI Apostelen en de wuivende en zingende kinderen.

Die eeuwenoude Hoegaardse traditie gaat nog steeds voort sinds 1631. Gelukkig zijn er verscheidene jongeren als discipel aangesloten bij het Genootschap om de opvolging van apostelen te verzekeren.

In 1981, ter gelegenheid van 'Hoegaarden 1000', werd ook 350 jaar Palmzondagtraditie gevierd. Het Genootschap kreeg nieuwe apostelkieren gemaakt door de zusters Trappistinnen van Brecht, de zusters van Mariadal makten de nieuwe apostelbanden, het Palmezelbeeld werd gerestaureerd in het Museum van Leuven onder leiding van J. Crab, en er was een grote tentoonstelling in het gemeentehuis waarbij ook het boek werd uitgegeven '350 Jaar Aposteltraditie' samengesteld door Dr. L. Van Buyten, lector K.U.Leuven. De viering zelf werd voorgegaan door Mgr. Schoenmakers, bisschop van Vlaams Brabant.

Heel belangrijk in deze periode is ook geweest: *'Het Passiespel'*.

Het werd geschreven door de regisseur van toneelgroep Thalia: Oktaaf Duerinckx, met steun voor theologische achtergrond van Prof. Schillebeeckx. Het is geen verheerlijking van het lijden van Jezus, maar het geweldloos verzet en de grootheid van een zachte Christus, die het kwaad van de wereld overwint en de bevrijding wil voortzetten met ons vandaag door de verrijzenis, vandaar de titel: *'Is het volbracht?'*, een blijvende opdracht voor heel de parochie. De zin van het Passiespel komt tot uiting in de dialoog tussen Judas en Barrabas, die Jezus niet begrijpen,

hun dialoog maakt de overgang van de verscheidene taferele van het lijdensverhaal, dat eindigt met een monoloog van Maria van Magdala die vraagt om verdere begeleiding door Christus *'wij kunnen het alleen niet aan'* en de apotheose van de Verrijzenis van het volk. De eerste opvoering was een eerste poging van de hele parochie met enorm veel medewerkers, een honderdtal spelers en figuranten, een werkgroep techniek en opbouw toneel en attributen, een werkgroep kleding, de meeste kleding voor de figuranten werden door vrouwen van Hoegaarden gemaakt en ook door de afdeling *'snit- en naad'* van Immaculata Tienen, enkele speciale kledingstukken werden gehuurd, een tiental vrouwen voor het schminken van zoveel spelers, een werkgroep Public Relations voor propaganda en pers, de groep financiering voor sponsors en kaartenverkoop, en een twintigtal mensen voor het onthaal. Alles samen ongeveer 300 medewerkers. Dat brengt toch iets te weeg in een parochie.

Palmzondagviering 1981 in de kerk met Mgr. Schoenmakers

Het werd altijd gebracht in de kerk vóór palmzondag. Het begon met de tempelreiniging als aanzet tot het lijden. De gemeente gaf veel materiële steun en medewerking. Burgemeester Huon was actief betrokken bij het comité, onder leiding van de deken als voorzitter, de diensthoofden van alle werkgroepen en de regisseur. Omdat de meeste costumering eigendom was en de grote onkosten gemaakt waren bij de eerste opvoeringen werd besloten om de vijf jaren het passiespel te brengen.

Op aanvraag omwille van 350 jaar Genootschap en duizend jaar Hoegaarden werd de tweede sessie in 1981 gebracht, reeds na drie jaar. Dan volgden telkens verbeterde uitgaven van licht en geluid en werd het om de vijf jaren gebracht, telkens 5 opvoeringen, in 1986, in 1991 met groot bezoek van prinses Paola, de huidige koningin, en de laatste sessie in 1996, in totaal 5 x 5 = 25 opvoeringen. Dit ging verder dan Hoegaarden met een nationale propaganda die een jaar vooraf startte en bezoekers bracht van Oostende tot Maastricht uit heel het Vlaamse land.

Omdat we in 1999 en 2000 bezig waren met de grote feesten van Sint-Ermelindis in Meldert zijn we in 2000 niet gestart met de voorbereiding van een volgende sessie 2001. Zo is het passiespel te ruste gegaan in de hoop dat het ooit nog eens zal verrijzen.

In 2000 heeft de parochie mijn 50 jaar priesterleven plechtig gevierd in de kerk met als geschenk het Mariakazuivel dat aan de kerk geschonken wordt. De gemeente gaf een ruime receptie. Einde 2000 heb ik mijn pensioen als deken aangeboden aan de Bisschop, dat hoort zo als je 75 wordt. Deken Hardiquet heeft toen gevraagd om parochie-administrator te blijven tot mijn afscheidsen dankviering op 29 december 2002.

Daarmee komt er ook een einde aan het 'decaanaat Hoegaarden', maar het geloof en het leven gaan voort met een gelovige gemeenschap die vanuit elke eucharistieviering de boodschap van Christus' liefde verder uitdraagt in de wereld hartelijk dank aan zovele goede en lieve mensen van Hoegaarden;

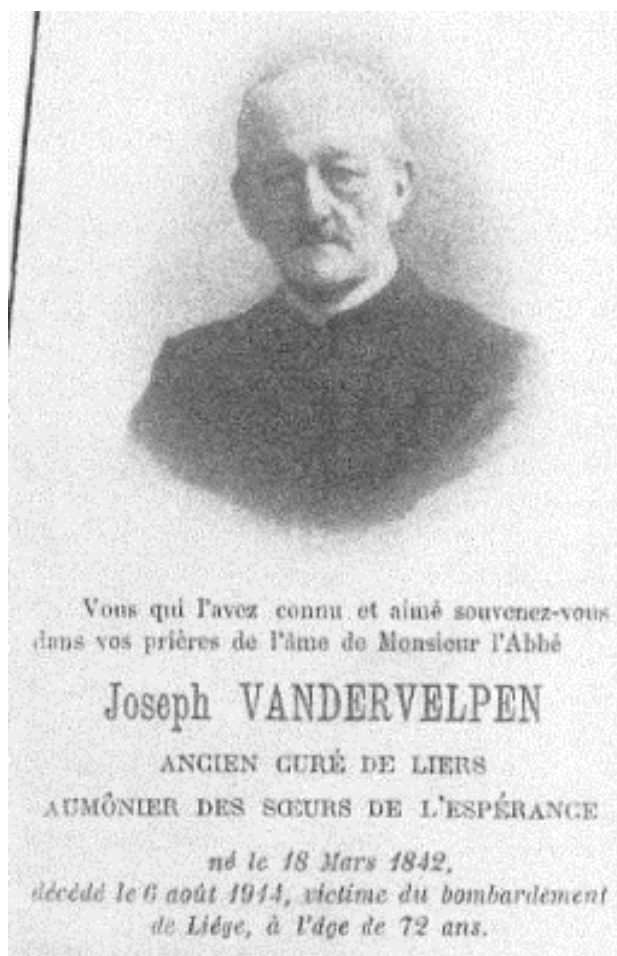
Zeker een hoogtepunt, de opvoering van het Passiespel in 1991 in aanwezigheid van koningin Paola (met dank aan Nicole Paulus voor de foto, hier tussen de deken en de koningin, toen nog prinses)

Jubileum 60 jaar priester in 2011

Rechts: een ver familielid van de Tongerse stam Vandervelpen, slachtoffer van de eerste wereldoorlog

Onder: Jan vandervelpen tijdens zijn geliefde OKRA-viering in 2014

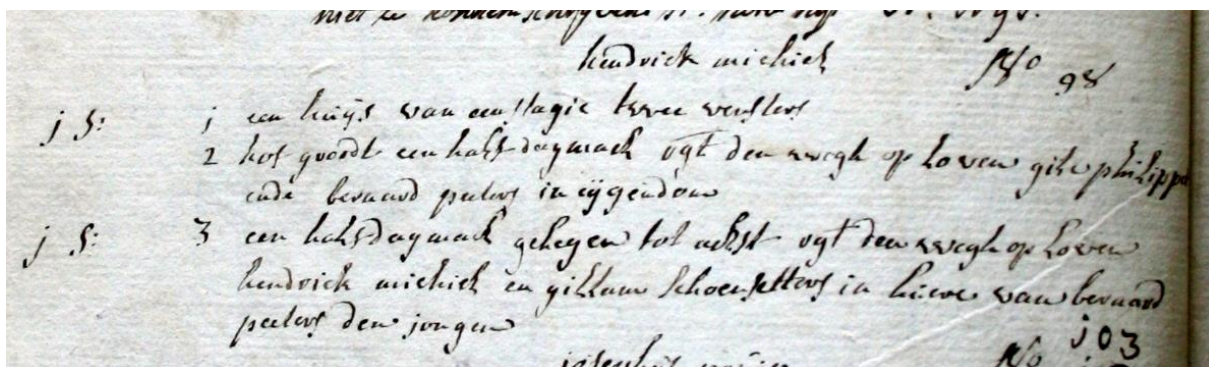
Onze federale eerste minister Charles Michel en zijn Hoegaardse afkomst en familie

Eerste kennismaking:

De rechtstreekse afstamming van Henri Michel, die zich vanuit het aangrenzende Zétrud-Lumay te Hoegaarden kwam vestigen in het gehucht Aalst² tot aan de huidige federale eerste minister Charles Michel

1. Henri (Hendrick) Mich(i)el, steenkapper (Zétrud-Lumay ca. 1751-Hoeg. 11.04.1819³)
x⁴ Hoeg. 12.06.1781 Peeters Marie (soms Anne) Catherine (Hoeg. 19.02.1762-09.01.1821⁵),
spinster (*fileuse*)

*Henri Michel werd geboren te Zétrud-Lumay ca. 1751, gezien hij bij zijn overlijden de leeftijd had bereikt van 68 jaar, zoals vermeld staat op de overlijdensakte; het gezin Michel – Peeters woonde in het gehucht Aalst onder Hoegaarden;
Marie Anne Catherine Peeters was dochter van Peeters Gorgon en Balles Barbe,*

(Cijnsboek 1796, Archief gemeentehuis Hoegaarden)

Hendrick Michiel heeft in eigendom te Aalst: een huis van één stagie, twee vensters en een hof van 0.5 dagmaal, regenoten de weg naar Leuven, Gile Philippe en Bernard Peeters;

En daarbij huurt hij van Bernard Peeters de Jonge één dagmaal land, ook onder Aalst, regenoten zijn eigen goed, de weg naar Leuven en Gillam Schoenssetters (één dagmaal is het vierde van een bunder of ca. 30 aren); er moest belasting betaald worden op het aantal vensters, vandaar deze aanduiding: een huisje met twee ramen (zonder verdieping); de oude en klassieke weg van Hoegaarden naar Leuven liep over het gehucht Aalst en kwam te Leuven uit in de 'Hoegaardenstraat'

De derde van hun kinderen was:

3. Bernard Michel (Hoeg. 21.06.1787)⁶

² De doopakte van Henri Michel moet gezocht worden in de parochieregisters van Zétrud-Lumay

³ Burgerlijke stand Hoegaarden Overlijdens, 1819, nr 24, hij *woonde op het gehucht Aalst* en het overlijden werd aangegeven door twee zoons: Bernard, 31 jaar en Jean, 25 jaar, beiden dagloners en ongeletterd

⁴ Hoeg. Parochieregisters, Huwelijken, p. 962r., nr. 2034, staat er als: Mitchy Pierre en Peeters Catherine!

⁵ Burgerlijke stand Hoegaarden, Overlijdens, 1821, nr 3, ook aangegeven door Bernard en Jean; zij was dochter van Peeters Gorgon en Balles Barbe, beiden overleden

⁶ Parochieregisters Hoegaarden, Dopen, p. 866, peter en meter: Bernard Peeters en Maria Magdalena Nijss

hel L'an mil huit-cent-dix-neuf, le treizième jour du
Mois d'Avril à deux heures après midi, pendantant
nous Philippe Joseph De Zangré, Mayor officiel
de l'état civil de la commune d'Hoegaarden, province
du Brabant-méridional, sont comparus Bernard
Michel, âgé de trente un ans, et Jean Michel,
âgé de vingt cinq ans, tous deux Journaliers,
Domiciliés en cette commune, lesquels nous ont
Déclaré que leur père Henri Michel,
âgé de soixante huit ans, tailleur de pierre, Domici-
lié en cette commune et natif de Zétrud-Lumay,
Eux de Catharine Peeters, est décédé avant
hier à une heure du jour, dans la maison
située à Aalst dépendance de cette commune,
Et ont les Déclarans dit ne savoir signer le
présent acte de Dées, que nous avons signé
après lecture faite.

De Zangré

(Hoegaarden, burgerlijke stand, Overlijdens, 1819)

1819, 13e dag van april om 2 uur in de namiddag zijn voor ons, P.J. De Zangré, burgemeester, ambtenaar van de Burgerlijke stand van de gemeente Hoegaarden, provincie Zuid-Brabant, verschenen Bernard Michel, 32 jaar, en Jean Michel, 31 jaar, allebei dagloners, wonend in deze gemeente, en ze hebben ons verklaard dat hun vader Henri Michel, 68 jaar oud, steenkapper, wonend in deze gemeente en geboren te Zétrud-Lumay, echtgenoot van Catharine Peeters, overleden is eergisteren om één uur 's morgens, in zijn huis gelegen te Aalst, gehucht van deze gemeente. En de aangevers hebben verklaard deze overlijdensacte niet te kunnen ondertekenen, die wij zelf, na lectuur hebben ondertekend.

2. Bernard Michel (Hoeg. 21.06.1787⁷), dagloner, landbouwer, ongeletterd, één van de zonen van Henri

x Hoeg. 29.10.1814 met Maria Josepha Nijs⁸ (Meldert 08.01.1790), meid wonend te Hoegaarden in het gehucht Nerm, dat grenst aan het gehucht Aalst

Hun 5de kind was:

5. Michel Lambert (Hoeg. 23.07.1827), metser

3. Lambert Michel (Hoeg. 23.07.1827⁹-30.03.1888), metser¹⁰, zoon van Bernard
x Hoeg. 03.06.1854 Schoensetters Anne Gertrude (Hoeg. 06.01.1831-03.01.1857)

⁷ Parochieregisters Hoegaarden, Dopen, p. 866r., nr 10.740, peter Bernard Peeters en meter was Maria Magdalena Nijs

⁸ Dochter van Nijs Bartholomeus, dagloner en Demuyser Petronella, Meldert

⁹ Burgerlijke stand Hoegaarden, Geboorten, 1827, akte 56

¹⁰ Bevolkingsregisters Hoeg., 1847, dl. 3/260

xx Hoeg. 14.04.1858 Vansumsen Trinette (Zétrud-Lumay 29.04.1834), herbergierster
Hun 5de kind en zoon:

5. Michel Charles Louis 16.10.1863)

4. Charles Louis Michel (Hoeg. 16.10.1863¹¹-26.10.1918) meester metser, cafebaas en kolenhandelaar, zoon van Lambert

x Bost 1885 Loozen Antoinette (Hoeg.-Bost 15.06.1861¹²-Hoeg. 12.02.1938)

Hun 3de kind:

3. Jean-Baptiste Michel (Hoeg. 20.02.1890), metser, ondernemer

x Hoeg. 28.12.1912 Marie Emilienne Hortense Depus; ze gaan te Rommersom wonen, nr. 2;

5. Jean-Baptiste Michel (Hoeg. 20.02.1890-14.03.1950), metser, ondernemer, handelaar in bouwmaterialen

x Hoeg. 28.12.1912 Marie Emilienne Hortense Depus (Hoeg. 04.09.1889-10.01.1949)

Zij hadden twee zonen :

1. Michel Charles Louis (Hoeg. 06.05.1913), wordt helper van vader en aannemer

6. Charles Louis Michel (Hoeg. 06.05.1913)

x Hoegaarden 06.05.1939 met Maria Taverniers (Hoeg. 01.07.1914 -23.06.1940)

xx Zétrud-Lumay 06.10.1945 Piraux Irma Euphrasie Louise (Zétrud-Lumay 11.05.1922)

dochter van Joseph en Marie Julie Dellesse

zij blijven te Hoegaarden inwonen bij de ouders van Charles tot zij zich op 23 september 1955 laten uitschrijven te Hoegaarden en dezelfde dag worden ingeschreven in de gemeente Zétrud-Lumay, Rue de la Station, 21 (nu 'Rue du Relais') aan de overkant van het station en naast de spoorlijn Tienen-Namen; daar zal naderhand ook het dienstbetoon gevestigd zijn van zoon en kleinzoon Michel

Zij hadden een tweeling:

1. Jules Michel (Tienen 03.09.1947)

<p>2. Louis Michel (Tienen 03.09.1947)¹³, die de vader is van onze huidige federale eerste minister</p>

(wordt in volgend nummer vervolgd

met uitgebreide en gedocumenteerde genealogie)

¹¹ Burgerlijke stand Hoegaarden, Geboorten, 1863, akte 63

¹² Bost, aloud gehucht van Hoegaarden behalve van 1795 tot 1820, was een zelfstandig gemeente geworden in 1882; nu sinds 01.01.1977 deel van Tienen; zij was dochter van Guillaume Loozen en Albertine Ulens

¹³In de materniteit ; al voor de oorlog was thuis bevallen al stilaan beginnen verminderen ; na de tweede wereldoorlog gingen Hoegaardse moeders ' hun kindjes kopen te Tienen '

Nieuwe publicaties, verschenen of te verwachten

LEEN ALBERTS

Brouwen aan de Eem

Amersfoort, een Stichtse bierstad in de late middeleeuwen

In de late middeleeuwen was de bierproductie een van de belangrijkste bedrijfstakken in de opkomende steden. De brouwers uit Amersfoort exporteerden hun befaamde hoppenbier naar alle naburige gewesten. Deze studie positioneert de biernijverheid van Amersfoort ten opzichte van concurrerende steden.

Gunstige natuurlijke omgevingsfactoren, maar ook ondernemerschap en marktontwikkelingen droegen bij aan de opkomst, de bloei en de neergang van het brouwbedrijf aan de Eem. De bierproductie verschafte veel werkgelegenheid en de bieraccijns was de fiscale melkkoe van de overheid. Brouwers behoorden tot de gegoede burgerij en velen zaten in het stadsbestuur. Niet voor niets liep het brouwersgilde bij luisterrijke religieuze processies samen met de stadsbestuurders en de priesters van de grote kerk in het centrum van de stoet. Voor de deelnemers en de toeschouwers was de boodschap helder: Amersfoort was een echte bierstad.

De historische uitgeverij 'Verloren' in Nederland zal een uitermate belangrijke studie uitgeven over bier en brouwen in de middeleeuwen; Het werkstuk zal verschijnen in januari 2016, ca. 600 pagina's beslaan en er zal ook een cd aan bijgevoegd zijn; het boek wordt ingenaaid en geïllustreerd!

En voorbeeld van hoe het kan en een oproep tot Hoegaardiërs!

't Hamerken VZW, vereniging voor brouwerijgeschiedenis heeft een rijke documentatie en verzameling over de Brugse brouwerijen van weleer.

Het uitgebreid bedrijfsarchief van de vroegere brouwerij 't Hamerken wordt bewaard in het Brugse stadsarchief. De mooiste stukken van het vroegere brouwerijmuseum zijn ondergebracht in estaminet 't Hamerken dat gelegen is in brouwerij De Halve Maan op het Walplein te Brugge.

De vereniging legt zich toe op het historisch onderzoek in verband met de vroegere Brugse brouwerijen en ijvert voor het behoud van het brouwerijerfgoed.

Waar blijft Hoegaarden?

Wat nu nog rest van het glorierijke 'Vrije Hoegaarden' van weleer kan dat niet blijven?

Het archief van de Confrérie en van de heemkring op het gemeentehuis is al één stap, nu nog het materiële erfgoed!

PRAKTISCHE GRAMMATICA VAN HET HOEGAARDS

We zijn de laatste generatie die nog dialect spreekt en daarmee is een belangrijk deel van ons immaterieel erfgoed bedreigd. Vandaar een poging om het Hoegaards anno 2015 te bewaren via een praktische grammatica, en tegelijk een cursus Hoegaards.

We gaan in eerste instantie trachten een beschrijvende grammatica te geven, geen normatieve. Vergeten we niet dat het Hoegaards een levende taal is. Dikwijls zijn er varianten in de uitspraak en het taalgebruik, zeker onder invloed van het Nederlands en de omliggende dialecten. Dan zullen we beide vormen geven, of er naar verwijzen in voetnoot.

In tegenstelling tot de meeste dialectstudies waarbij het om dialectologie of lexicologie gaat, houden wij het bij een algemeen taalkundig werk. Een zuivere dialectologische studie zou het hebben over de spreiding van de verschillende dialectvarianten over het Hoegaards grondgebied. Maar dit is zo klein dat het niet relevant is. We verwijzen af en toe wel in voetnoot naar een aantal kleine verschillen tussen het centrum en de gehuchten. Verder verwarren mensen al te gauw een dialectstudie met een opsomming van dialectwoorden, als een soort woordenboek.

We geven geen opsomming van zeldzame Hoegaardse woorden als '*pismoeroewej*', '*roeweskes*', en '*péjjarààter*', hoewel die erin zitten, maar gewoon de dagelijkse taal, zoals die nu gesproken wordt, met ook vervormde Nederlandse woorden. We houden ons niet op met verdwenen woorden of nog nauwelijks gebruikte woorden of uitdrukkingen voor ondertussen bijna of volledig verdwenen objecten of ambachten.

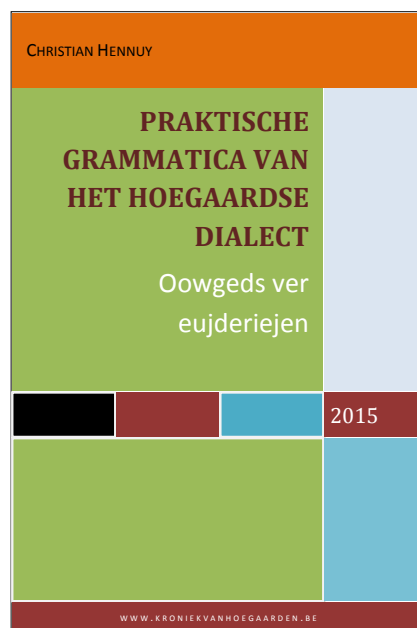
De uitdaging was de spelling zo fonetisch mogelijk te houden, maar toch in combinatie met de Nederlandse spelling voor de leesbaarheid. We hebben de spelling gebruikt bij het straatnamenproject en gepubliceerd in het gemeentelijk infoblad van Hoegaarden in mei 2011, nog lichtjes aangepast.

We hebben er een degelijke, klassieke grammatica van willen maken, van het niveau van het vreemde talen onderwijs, maar we hebben er functioneel taalgebruik aan toegevoegd om zo tegemoet te komen aan de nieuwe pedagogische inzichten van het talenonderwijs.

De nieuwe Hoegaardse Grammatica wordt voorgesteld tijdens het *Armistis* concert van de Totale Waanzin op dinsdag 10 november in het Paenhuys. Tot dan kost het werk **18 euro**, nadien zal dat 22 euro zijn. Het boek wordt gedrukt bij ACCO en telt 152 bladzijden.

Bestellen kan via overschrijving op rekening nummer **BE 42 3630 1467 7554** van **Christian Hennuy-Dotremont**, met vermelding 'grammatica'.

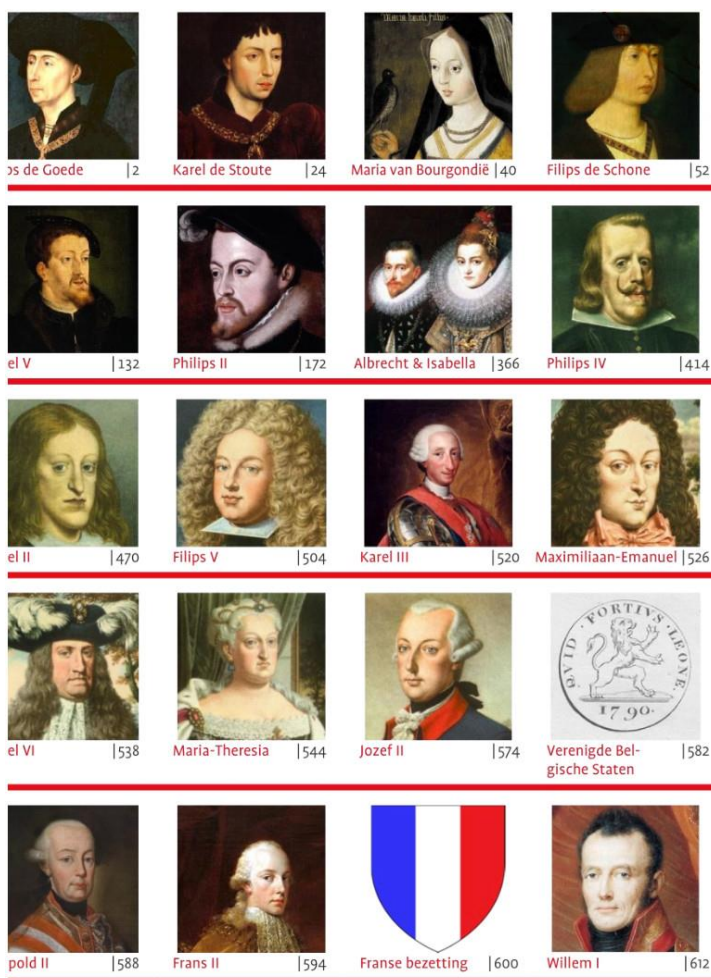
Bestelde werken zullen achteraf in het Kapittelhuys kunnen afgehaald worden op vrijdag 13 november, van 17 tot 20 uur.

**DE MUNTEN VAN DE BOURGONDISCHE, SPAANSE
EN OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN, EN VAN
DE FRANSE EN HOLLANDSE PERIODE
(1434-1830)**

door Hugo VANHOUDT

Dit boek geeft een geactualiseerd en uitgebreid overzicht van de centrale muntslag in de Lage Landen van 1434 tot 1830. Het beginjaar is gebaseerd op de Ordonnantie van 23 januari 1434 waarmee hertog Filips de Goede de muntslag in zijn gebieden uniformeerde - het eindjaar valt samen met het stopzetten van de gemeenschappelijke muntslag onder Willem I, koning der Nederlanden, na het uitroepen van de Belgische onafhankelijkheid in 1830.

Dit boek behandelt alle officiële uitgaven van de regerende vorsten, de munten van de opstandelingen in deze periode, en andere uitgaven zoals meervoudige gewichten (piedforts), presentatiemunten, etc.

664 bladzijden met ca.2000 foto's in kleur - ingebonden - bijlage met geschatte prijzen

Nederlands - Français - English

ISBN 978-90-802-8784-3

prijs: 70 euro (excl. port)

Te bestellen bij de auteur:
vanhoudt.hugo@gmail.com

LES MONNAIES DES PAYS-BAS BOURGUIGNONS, ESPAGNOLS ET AUTRICHIEN, ET DE LA PÉRIODE FRANÇAISE ET HOLLANDAISE (DE 1434 À 1830)	THE COINS OF THE BURGUNDIAN, SPANISH AND AUSTRIAN LOW COUNTRIES, AND OF THE FRENCH AND DUTCH PERIODS (FROM 1434 TILL 1830)
---	--

UITNODIGING

Het gemeentebestuur nodigt u uit
op de voorstelling van het nieuwste boek van dr. Paul Kempeneers:
Meldert, plaatsnamen en hun geschiedenis.

op **ZONDAG 13 SEPTEMBER** om 11:00u
in het wagenhuis van het Sint-Janscollege,
Waversesteenweg 1, 3320 Meldert

Na afloop wordt er een drankje aangeboden en
heeft u de mogelijkheid om een gesigneerd exemplaar aan te kopen.

Naar aanleiding van de **open monumentendag** kan u die dag de
toren van het kasteel, de donjon en de toren van de
Sint-Emelindiskerk bezoeken.

Inschrijving: 016 76 78 43, carolien.geens@gemhoegaarden.be

Bart HENDRIX
Secretaris

Marleen LEFEVRE
Schepen voor cultuur

Jean-Pierre TAVERNIERS
Burgemeester

Wie helpt deze
foto te
identificeren?

Na de succesvolle causerie en samenspraak van 23 mei 2015

over de tweede wereldoorlog te Hoegaarden:

UITNODIGING

De Hoegaardse Heemkundige Kring nodigt u uit op
vrijdag 25 september om 19:30u
in de raadzaal van het gemeentehuis
voor de viering van Pierre Celis, 50 jaar brouwer.

Verschillende sprekers: **Christine Celis, Raymond Billen,**
Christian Hennuy en Miel Mattheus zullen een facet
uit de loopbaan van de brouwer schetsen.

Het geheel wordt muzikaal opgeluisterd door Hoegaardier
en componist **Jeroen D'hoë**.

Met steun van

Enkele beelden van de vorige activiteit van 23 mei 2015

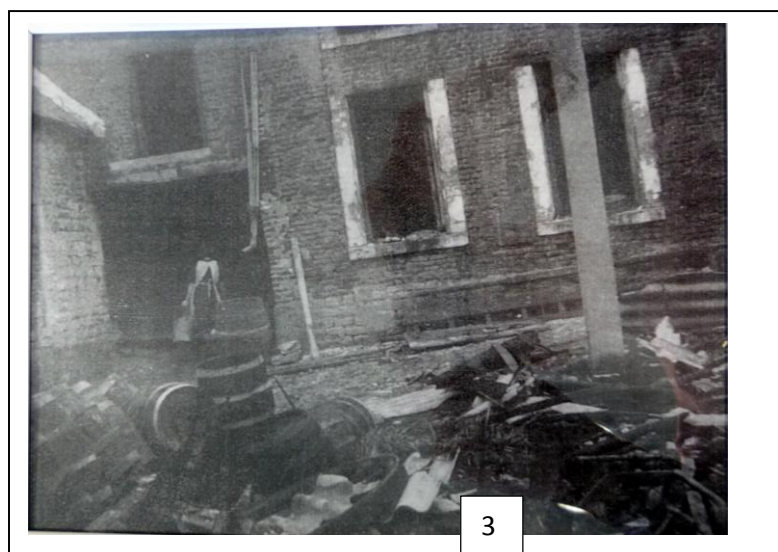

1

2

1. De aanwezigen (Paenhuys)
2. De spreker Dr. Willem Loozen
3. De uitgebrande schuur van de Cruysblokhoeve (1940) en feitelijk einde van de brouwerij Cipers

3

Inhoud Alpaidis 51ste jaargang, nr. 200, 3/2015

- Dankbare herinnering aan ons bestuurslid Eric Saelmaekers (1942-2015)
- Historisch overzicht van ontstaan en groei van ons tijdschrift 'Alpaidis' (1965-2015);
- Uit het parochie- en familiealbum van pastoor-deken Jan Vandervelpen, van 1975-2002 pastoor-deken van Hoegaarden en nu 65 jaar priester en 90-jarige op 11 november 2015;
- Rechtstreekse afstamming van Henri Michel, steenkapper uit Zétrud-Lumay, die kwam trouwen te Hoegaarden, onze huidige federale eerste minister Charles Michel
- Nieuwe publicaties en uitnodigingen; voorbije activiteiten.

Inhoud Familieschoon, 56ste jaargang, nr. 53(NR), 3/2015

- Art. 200 Z.E.H. Jan Vandervelpen (Waanrode 11.11.1925),sinds 15 oktober 1988, 9de mombaarvader van de Confrérie, wordt 90 jaar en is 65 jaar priester
- Art. 201 Z.E.H. Jan Vandervelpen en Z.E.H. Jozef Vander Velpen
- Art. 202 Het kruis van de mombaarvaders
- Art. 203 Mijn herinneringen aan de eerste wereldoorlog – dagboek (augustus-begin november 1914) van Léonie Arnauts (1841-1917) (2ste deel)
- Art.204 Jean François Lowet, zoon van Marie Anne Sweerts uit de Cruysblock, trouwt met een T'Serclaes, familie die leden telt binnen vier van de zeven Brusselse Geslachten.
- Art. 205 Aanbevolen publicatie over de familie Van Nerum - Wever
- Art. 206 Het dessert op de Regentiedag laat ons proeven van de Hoegaardse likeur 'Val Virginal'

Bestuursleden Hoegaardse Heemkring

Yvette Kleynen (voorzitter),

Rik Cipers (ondervoorzitter)

Etienne Grooten (secretaris), Elise De Dobbeleer, Diane Nitelet, Bart Hendrix, Arthur Van Nerum, Caroline Geens, Wasily Pedjko, Bouthé Irène, Saelmaekers Erik (+), Maurice Dodion, Georges Stienlet, Noël Velaers en Raymond Billen

De Heemkundige Kring Hoegaarden geeft 2 tijdschriften uit.

- Alpaidis (verschijnt 4 x per jaar) en kost 12.5
- Familieschoon, tijdschrift van de Confrérie van de V Geslachten (verschijnt 4 x per jaar) en kost 12.5 €

Men kan zich ook abonneren voor de 2 tijdschriften samen voor 20 €

Ons rekeningnummer : **BE35 3631 3613 9237**

BIC begunstigde: BBRUBEBB

Onze website: www.heemkring-hoegaarden.be

Inlichtingen: Etienne Grooten, Residentie Beatrijs 169 te 3300 Tienen 016/81 72 35
e-mail: dodionm@hotmail.com